

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Ammatillinen järjestö tai edunvalvoja

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

-

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Luvun 3 17 § ehdotetaan säädettäväksi Työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuesta. Ymmärrämme, että tällä uudella palvelulla on tarkoitus korvata uudistaen aikaisempi kuntouttava työtoiminta. Tämän palvelun osana järjestettävästä työtoiminnasta säädetään tarkemmin 17 a § Työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen osana järjestettävä työtoiminta.

Pykälässä ehdotetaan aiemman kuntouttavan työtoiminnan tavoin, että työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. Tämä säädös on erittäin epäselvä ja käytännössä mahdoton. Jos julkisten tarjouskilpailun tai hankinnan kautta ostetaan/myydään jotain, on kyse taloudellisesta toiminnasta eli yritystoiminnasta. Sillä, missä yhtiömuodossa toimintaa harjoitetaan, ei ole merkitystä.

Ymmärrämme, että tällä kirjauksella tavoitellaan sitä, että palvelua ostettaisiin yhteiskunnallisilta yrityksiltä, ei tavanomaisilta yksityisen omistajan voittoa maksimoivilta yrityksiltä. Asiaa on kuitenkin käsityksemme mukaan vaikea ellei mahdoton säätää ehdotetulla muotoilulla.

Parempi muotoilu olisi "Palvelua voi ostaa vain yhteiskunnallisilta yrityksiltä." Esitämme, että pykälän säädös muutetaan kuulumaan näin.

Yhteiskunnallista yritystä ei määritellä Suomen lainsäädännössä, mutta joulukuussa 2025 hyväksytystä Yhteisötalouden ja yhteiskunnallisten yritysten strategiasta vuosille 2026–2030 löytyy sivulta 11 määritelmä, jota voitaisiin toistaiseksi hyödyntää.

Määritelmä kuuluu: Yhteiskunnallinen yritys on yksityisoikeudellinen toimija, joka tarjoaa markkinoille tavaroita ja/tai palveluja yrittäjämäisellä tavalla ja yhteisötalouden periaatteiden ja piirteiden mukaisesti, ja jonka kaupallinen toiminta perustuu sosiaalisiin tai ympäristötavoitteisiin. Yhteiskunnallisia yrityksiä voi perustaa erilaisissa oikeudellisissa muodoissa.

Yhteisötalouden periaatteet ovat:

- Toimijat asettavat voittojen sijaan etusijalle ihmiset sekä sosiaalisen ja/tai ympäristöön liittyvän tavoitteen.
- Toimijat sijoittavat uudelleen kaikki voittonsa ja ylijäämänsä tai suurimman osan niistä sosiaaliseen ja/tai ympäristöön liittyvään tavoitteeseensa ja jäsenten tai käyttäjien ("yhteinen etu") tai koko yhteiskunnan ("yleinen etu") edun mukaiseen toimintaan.
- Toimijoilla on demokraattinen ja/tai osallistava hallintomalli.

Asiasta olisi mahdollista säätää tarkkarajaisesti, jos Suomessa olisi erillinen yhteiskunnallisten yritysten lainsäädäntö. Lainsäädännön määritelmällä olisi monta muutakin hyötyä laajemminkin esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden sekä työllisyyden haasteiden ratkaisussa. Ehdotamme, että STM ryhtyy osana valtioneuvostoa edistämään yhteiskunnallisten yritysten lainsäädännön valmistelua ja käyttöönottoa Suomessa.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

Kallama Susanna
Yhteiskunnallisten yritysten liitto ARVO ry